

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

שרותי רווחה אישיים - 3340

תאריך עדכון אחרון 04-07-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ענת זעירא

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: anat.zeira@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שני 12:15-13:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

שירותי רווחה אישיים (Services Social Personal) הם מגוון תכניות הרווחה, הטיפול והסיוע בעין (כולל תיווך וסנגור) המכוונים לציבור כולו, תוך שימת דגש על אוכלוסיות נזקקות. שירותי רווחה אישיים מיועדים לפרט ולמשפחה. השירותים מוגשים באמצעות צוות מקצועי שבמרכז עובדים סוציאליים המועסקים ברשויות ממלכתיות ועירוניות וכן בידי ארגוני המגזר השלישי.

מטרות הקורס:

הקורס יעסוק בשלשה תחומים עיקריים: היעדים, העקרונות והערכים שביסוד הגשת שירותי רווחה אישיים לאוכלוסייה; המאפיינים המוסדיים והמשפטיים של שירותים אלה; והכרת חלק ממגוון התכניות המוצעות באמצעותם לציבור.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לזכור את החוקים המרכזיים שמלווים את עבודת העובדים הסוציאליים
2. ליישם את החוקים והתע"סים הרלוונטיים לגבי סוגי מקרים שונים מעבודתם של עובדים סוציאליים
3. לדון בדילמות מקצועיות שנובעות מיישום החוק בעבודה המקצועית

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות חובה בכל השיעורים

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה שבועית פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1 -

שירותי רווחה אישיים - הגדרה, אוכלוסיות
דורון (1985)
קטן (2005)

שיעור 2

- המחלקות לשירותים חברתיים - מבנה, שירותים ותפקידים
תקנון לעבודה סוציאלית (תע"ס)
שנתון משרד הרווחה

שיעור 3 -

הזכות החוקית לקבלת שירותי רווחה אישיים
וייס (2000)
חוק שירותי הסעד, התשי"ח - 1958 ותקנותיו

שיעור 4 -
תפקידי העובדת הסוציאלית
חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב - 1962

שיעור 5 -
סוגיות מקצועיות, העובדים הסוציאליים
שניט (2000)
חוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו - 1996
תע"ס 1.17 חובת סודיות

שיעור 6 -
שירותי רווחה אישיים: ילדים, בני נוער וצעירים
בן-אריה קמחי (2007)
רוטלוי (2010)
חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך - 1960
חוק העונשין, התשל"ז - 1977

שיעור 7 -
יחידות הסיוע שליד בית המשפט לענייני משפחה
אלדר-אבידן (2008)
חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה - 1995

שיעור 8
אימוץ ילדים
תע"ס 8.41 אימוץ
חוק אימוץ ילדים התשמ"א - 1981

שיעור 9 -
שירותי רווחה אישיים: יחידים, ומשפחות במצבי אלימות
Hyman, Schillinger & Lo (1995)
חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א - 1991
תע"ס 3.28

שיעור 10 -
נשים מוכות
ינאי (2005)
תע"ס 3.8

שיעור 11
שירותי רווחה אישיים: אוכלוסיות מוגבלות בגוף ובנפש; זקנים
אברם, (2010)
אברמי ורימרמן (2005)
חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח - 1998
חוק שיקום נכי נפש בקהילה, תש"ס - 2000
תע"ס 4.4

תע"ס 4.8

שיעור 12 -

בגרים במצוקה ומשבר: התמכרויות

תע"ס - פרק 11

חוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, תשנ"ג - 1993

שיעור 13 -

הטיפול בעוברי חוק

ברק (1980)

סלונים-נבו (1994)

חוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול), תשל"א - 1971.

פקודת המבחן (נוסח חדש), תשכ"ט - 1969.

שיעור 14 -

סיכום וחזרה

חומר חובה לקריאה:

הגדרת תחום שירותי הרווחה האישיים: עקרונות וקווים להתפתחותם היסטורית דורון, א. (1985). מדינת הרווחה בעידן של תמורות. ירושלים: הוצאת מאגנס, פרסומי מועצת בתי הספר לעבודה סוציאלית בישראל. (פרק ב' - "מהי רווחה חברתית" עמ' 42 - 57; פרק ג' "שירותי הרווחה החברתיים" עמ' 58 - 67)

קטן, י. (2005). יסודות השלטון המקומי: שירותי רווחה וקהילה בשלטון המקומי. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה (פרק 9.2 השירותים החברתיים המרכיבים העיקריים, עמ' 14-26)

המחלקות לשירותים חברתיים בישראל: מבנה, שירותים ותפקידים

וייס, ע. (2000). השלכות חוק הבטחת הכנסה על תפקוד המחלקות לשירותים חברתיים: האם התממשו הציפיות? בטחון סוציאלי, 58, 76 - 96.

חוק שירותי הסעד, תשי"ח - 1958 ותקנותיו

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב - 1962

תקנון לעבודה סוציאלית (תע"ס)

עקרונות מקצועיים וסוגיות בהגשת שירותי רווחה אישיים

שניט, ד. (2000). השפעת החקיקה על העבודה הסוציאלית, בתוך ח. הרצוג (עורכת), חברה במראה. תל אביב: רמות. (עמ' 379 - 397).

חוק העובדים הסוציאליים, תשנ"ו - 1996.

תקנות העובדים הסוציאליים (כללי אתיקה מקצועית), תשנ"ט - 1999.

תע"ס 1.17 חובת סודיות

שירותי רווחה אישיים: ילדים ובני נוער

בן אריה, א., קמחי, מ. (2007). מהפכת זכויות הילד והשירותים החברתיים לילדים. בתוך אבירם, א., גל, ג. וקטן, י. (עורכים) עיצוב מדיניות חברתית בישראל - מגמות וסוגיות. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

רוטלוי, ס. (2010). אחריות המדינה בקידום זכויות ילדים. בתוך: מורג, ת. (עורכת) זכויות הילד והמשפט הישראלי. תל אביב: הוצאת רמות - אוניברסיטת תל אביב. (עמ' 80-63).

חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך - 1960

חוק העונשין, תשל"ז - 1977 (תיקון לחוק - סעיפים 347, 348, 350, 364, 368)

- אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד. (20.11.89). פרסום בהוראות והודעות משרד העבודה והרווחה. מדינת ישראל, 10.8.97.
- חוק אימוץ ילדים, תשמ"א - 1981
- תע"ס 8.41 אימוץ
- יחידות הסיוע של בתי המשפט
- אלדר-אבדין, ד. (2008). בין רווחה ומשפט: המקרה של יחידות הסיוע שליד בתי המשפט לענייני משפחה. בתוך: מ. אייזנשטדט וג. מונדלק (עורכים), העצמה במשפט. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב. (עמ' 371-410)
- חוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה - 1995
- שירותי רווחה אישיים: יחידים ומשפחות במצבי אלימות
- ינאי, א. (2005). מקלטי נשים בישראל: מחדשנות וולונטריות לאימוץ ממלכתי. ביטחון סוציאלי, 70, 77-109
- Hyman, A., Schillinger, D., & Lo, B. (1995). Laws mandating reporting of domestic violence: Do they promote patient well-being? JAMA Journal of American Medical Association, 273, 1781-87.
- חוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א - 1991
- תע"ס 3.28 מניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה
- תע"ס 3.8 נשים מוכות: יחסי גומלין בין הקהילה למקלט לנשים מוכות
- שירותי רווחה אישיים: אוכלוסיות מוגבלות בגוף ובנפש וזקנים
- אברם, א. (2010). חוק שיקום נכי נפש בקהילה - הערכת ביניים והיערכות לעתיד. Medicine, פסיכיאטריה, 14, 14 - 23.
- אברמי, ש. ורימרמן, א. (2005). חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות בישראל: האומנים שוויון זכויות? מוגבלות. ביטחון סוציאלי, 68, 51-69.
- חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח - 1998
- חוק שיקום נכי נפש בקהילה, תש"ס - 2000
- שירותי רווחה אישיים: זקנים
- תע"ס 4.4 טיפול בזקן בבית ובקהילה
- תע"ס 4.8 השמת זקנים תשושים במעונות
- שירותי רווחה אישיים לבגירים במצוקה ומשבר - התמכרויות
- חוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, תשנ"ג-1993
- תע"ס 11.1 מדיניות הטיפול בנפגעי התמכרות
- תע"ס 11.2 הנחיות לטיפול בנפגעי סמים במסגרת המחלקות לשירותים חברתיים
- שירותי רווחה אישיים ככלי לפיקוח חברתי- הטיפול בעוברי חוק
- ברק, א. (1980). התסקיר וקצין המבחן למבוגרים. חברה ורווחה, ג(2), 162 - 170.
- סלונים-נבו, ו. (1994). טיפול בפונים שלא-מרצון: אפיונים מיוחדים. בתוך י. ווזנר, מ. גולן, ומ. חובב (עורכים), עבריינות ועבודה סוציאלית: ידע והתערבויות. תל אביב: רמות (עמ' 16 - 27).
- חוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול), תשל"א - 1971.
- פקודת המבחן (נוסח חדש), תשכ"ט - 1969.

חומר לקריאה נוספת:

- איצקוביץ, נ. וצבע, י. (2011) אמנה חברתית-כלכלית חדשה לישראל: עקרונות וצעדי מדיניות בעקבות המחאה החברתית. משרד הרווחה והשירותים החברתיים. אתר המשרד:
- <http://www.molsa.gov.il/NR/rdonlyres/0ED4DDC0-308D-4FD9-BE49-6FFEFB8084DB/15112/HAMANA2011092011.doc>

- אלדר- אבדן ד. (עורכת). (2005). יחדיו: בדרך להורות מטפחת ועצמאית. מדינת ישראל, משרד הרווחה, האגף לשירותים חברתיים ואישיים, השירות לרווחת הפרט והמשפחה.
- אלון, ש. (2009). כמו יונה פצועה: סיפורי חיים של נשים מוכות זקנות. חברה ורוחה, כ"ט (2-3), 356-360.
- ארם, א. (1999). תכנית "דרור" לשבירת שרשרת המצוקה. חברה ורווחה, י"ט (4), 521 - 544.
- בהם, א. (2004). פרקטיקה קהילתית: בניית מודלים מובחנים לפי התנאים בקהילה וצרכיה. חברה ורווחה, כ"ד (4), 453.
- גבריאלי-פריד, ב. רהב, ג. טייכמן, ג. (2010). הימורים בקרב בני נוער בישראל. חברה ורווחה, ל' (2), 189 - 212.
- דהאן, ניקול לוי, צפורה (2011). התעללות רוחנית: המשגה ראשונית בעקבות קבוצה טיפולית חרדית. חברה ורווחה, ל"א (1), 7-27.
- דוידסון-ערד, ב. (2010). איכות החיים של ילדים בסיכון שהוחלט להשאירם בבית בהשוואה לילדים שהוחלט להוציאם מהבית. חברה ורווחה, ל (3-4) 397 - 421.
- דורון, א. (2002). מסלול המכשולים להסדר חקיקתי של הגשת שירותי הסעד: המקרה של חוק שירותי הסעד - 1958. עבודה, חברה ומשפט, ט', 135 - 153.
- דנציג-רוזנברג, ה. פוגץ', ד. (2010). כשאהבה כואבת": על דילמת ההתחשבות בבקשתן של נשים החיות בצל האלימות להקל בענישת הפוגע. מחקרי משפט, 26 (2), 589-652.
- הורוביץ, ד. בן-יהודה, י. חובב, מ. (תשס"ז) התעללות והזנחה של ילדים בישראל: הנפגעים, אכיפת החוק והמשפט, רפואה, חינוך ורווחה. ירושלים: אשלים.
- הייל ב. (2008). הבנת זכויות הילד: תיאוריה ומעשה. המשפחה במשפט. כתב העת של המרכז לזכויות הילד והמשפחה במכללת "שערי משפט" (הוד השרון) כרך א' עמ' 13 - 33.
- וורצברגר, א. וקטן, י. (2005). השפעת ההפרטה על שירותי הרווחה האישיים ברשויות המקומיות. תל אביב. אוניברסיטת תל אביב. המרכז לפיתוח על שם פנחס ספיר.
- זיו-נגבי, ע. (2011). מבט פמיניסטי ביקורתי על הישגי הרפורמות החקיקתיות בדיני האונס. המשפט, 16(1-2), 209-237.
- ינאי, א. (2006). חוק שירותי הסעד, תשי"ח - 1958: האומנם יסוד וערובה לרווחת האוכלוסייה? קבוצת המחקר במדיניות חברתית: בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית ע"ש פאול ברוואלד, האוניברסיטה העברית בירושלים.
- לוי, א. (2009). גישת היישוג כמתודה טיפולית בקרב בני נוער וצעירים בסיכון: תיאוריה, דגם הפעלה ודרכי התערבות. ירושלים: משרד הרווחה והשירותים החברתיים. השירות לנוער וצעירים.
- ליכט-פטרן, ר. (2006). קבלת החלטה בעיניינה של ילדה - לקראת השלמה בין טובת הילדה לזכויות

מדינת ישראל. (2006). דו"ח הוועדה הציבורית לבדיקת מצבם של ילדים ובני נוער במצוקה, בראשות פרופ. הלל שמיד. באתר משרד הרווחה:
<http://www.molsa.gov.il/NR/rdonlyres/DF526F91-848A-4193-A096-1D21F3EBB48F/0/shmidreport2006.pdf>

ציונוב-ארד, ר. ריכנברג, ש. רוזנר, ש. (2010). מישהו שומע אותי? על ייצוג רגיש מגדר לנערות בהליכי נזקקות בבית-המשפט לנוער מעשי משפט, 3, 103-122

קרומר-נבו, מ. (1999). מה הסיפור שלך? מטאפורות של מצוקה ושל עזרה. חברה ורווחה, י"ט (3), 283 - 301.

קרומר-נבו, מ., אטיאס, ע. ובן שמאי, א. (2002). שגרת העבודה עם משפחות במצוקה עמוקה בשירותי הרווחה: קווי יסוד לדיון מקצועי. חברה ורווחה, כ"ב (2), 199 - 223

רוזנפלד, י. מ. וסייקס, י. (2000). 'והיינו כחולמים' - לקראת שירותים טובים דיים בעבור משפחות ילדים. חברה ורווחה כ (4), 412-444.

רונאל, נ. וגוטר, נ. (2003). נידודות על"ם: שירות יישוג (outreach) לבני נוער במצבי סיכון ומצוקה השוהים ברחוב. חברה ורווחה, כ"ג (1), 27 - 52.

שלום, נ. וטל, ח. (1999). עבודה קבוצתית עם אבות במסגרת תכנית "יחדיו". חברה ורווחה, י"ט (3), 371 - 388.

שניט, ד. (1988). החוק, הפרט ושירותי הרווחה: המסגרת החוקית של העבודה סוציאלית בישראל. ירושלים: מאגנס.

Holland, S., Scourfield, J., O'Neill, S. & Pithouse, A. (2004). Democratizing the family and the state? The case of family group conferences in child welfare. *Journal of Social Policy*, 34, 59-77

Yanay, U. & Benjamin, S. (2005). The role of social workers in disasters: The Jerusalem experience. *International Social Work*, 48, 263-276

Yanay, U., Benjamin, S., Gimon-Yamin, H. (2010). Networking emergency teams in Jerusalem, Disasters: *The Journal of Disaster Studies, Policy and Management* 35, 183-199.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
ייתכנו שינויים בתכנית הקורס.